

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 12 juni 2014*

”Begäran om förhandsavgörande — Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik — Restriktiva åtgärder mot Vitryssland — Frysning av penningmedel och ekonomiska resurser — Undantag — Betalning av arvoden för juridiska tjänster — Den behöriga nationella myndighetens utrymme för skönsmässig bedömning — Rätt till ett effektivt domstolsskydd — Betydelse av om medlen har erhållits på ett rättsstridigt sätt — Föreligger inte”

I mål C-314/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Lietuvos vyriausiosios administracinis teismas (Litauen) genom beslut av den 3 maj 2013, som inkom till domstolen den 7 juni 2013, i målet

Užsienio reikalų ministerija,

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba

mot

Vladimir Peftiev,

BelTechExport ZAO,

Sport-Pari ZAO,

BT Telecommunications PUE,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden T. von Danwitz samt domarna E. Juhász, A. Rosas (referent), D. Šváby och C. Vajda,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

* Rättegångsspråk:litauiska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Peftiev, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO och BT Telecommunications PUE, genom V. Vaitkutė Pavan och E. Matulionytė, advokatés,
- Litauens regering, genom D. Kriauciūnas och J. Nasutavičienė, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom M. Konstantinidis och A. Steiblytė, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 3.1 b i rådets förordning (EG) nr 765/2006 av den 18 maj 2006 om restriktiva åtgärder mot Vitryssland (EUT L 134, s. 1), i dess lydelse enligt rådets genomförandeförordning (EU) nr 84/2011 av den 31 januari 2011 (EUT L 28, s. 17) och rådets förordning (EU) nr 588/2011 av den 20 juni 2011 (EUT L 161, s. 1) (nedan kallad förordning nr 765/2006).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Užsienio reikalų ministerija (utrikesministeriet) och Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (avdelning inom inrikesministeriet för utredning av ekonomiska brott) och å andra sidan Vladimir Peftiev, BelTechExport ZAO, Sport-Pari ZAO och BT Telecommunications PUE (nedan kallade svarandena i det nationella målet). Målet gäller restriktiva åtgärder som införts mot dem.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Skäl 1 i förordning nr 765/2006 har följande lydelse:

”Den 24 mars 2006 beklagade Europeiska rådet att de vitryska myndigheterna inte uppfyllt sina åtaganden inom ramen för [Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)] beträffande demokratiska val. Europeiska rådet ansåg att presidentvalet den 19 mars 2006 genomfördes på ett i grunden felaktigt sätt och fördömde de vitryska myndigheternas agerande den berörda dagen, dvs. att arrestera fredliga demonstranter som utövade sin lagliga rätt till mötesfrihet för att protestera mot hur presidentvalet genomfördes. Europeiska rådet beslutade därför att restriktiva åtgärder skulle införas mot de personer som bär ansvaret för åsidosättandet av internationella normer för genomförande av val.”
- 4 I artikel 2.1 i förordning nr 765/2006 föreskrivs att alla tillgångar och ekonomiska resurser som tillhör president Lukashenko och vissa andra av Republiken Vitrysslands tjänstemän, samt fysiska eller juridiska personer, enheter och organ som är associerade med dessa och som förtecknas i bilaga I i förordningen ska frysas.
- 5 Enligt artikel 2.2 i förordning nr 765/2006 får inga tillgångar eller ekonomiska resurser direkt eller indirekt ställas till förfogande för, eller göras tillgängliga till förmån för, de fysiska eller juridiska personer, enheter och organ som förtecknas i bilaga I i förordningen.

6 I artikel 3.1 i förordning nr 765/2006 föreskrivs följande:

”Med avvikelse från artikel 2 får de behöriga myndigheter i medlemsstaterna som anges på de webbplatser som förtecknas i bilaga II ge tillstånd till att vissa frysta tillgångar eller ekonomiska resurser frigörs eller att vissa tillgångar eller ekonomiska resurser görs tillgängliga på villkor som de finner lämpliga, efter att ha fastställt att de berörda tillgångarna eller ekonomiska resurserna är

- a) nödvändiga för att tillgodose de grundläggande behoven hos de personer som anges i bilaga I och familjemedlemmar som är beroende av dem, inbegripet betalning av livsmedel, hyra, amorteringar och räntor på bostadskrediter, mediciner och läkarvård, skatter, försäkringspremier och avgifter för samhällstjänster,
- b) avsedda endast för betalning av rimliga arvoden och ersättning för utgifter i samband med tillhandahållande av juridiska tjänster, ...

...”

7 Enligt de uppgifter som anges på de webbplatser som förtecknas i bilaga II i förordning nr 765/2006 är det Užsienio reikalų ministerija som är behörig myndighet för Republiken Litauen.

8 Enligt punkt 3 i rådets handling med rubriken ”[Europeiska unionens] bästa praxis för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder” i versionen av den 24 april 2008 (handling 8666/1/08 REV 1) (nedan kallad praxis för effektivt genomförande) ska bästa praxis betraktas som icke uttömmande rekommendationer av allmän natur för effektivt genomförande av restriktiva åtgärder i enlighet med tillämplig unionsrätt och nationell lagstiftning. De är inte rättsligt bindande och bör inte tolkas som rekommendation av någon åtgärd som skulle vara oförenlig med tillämplig unionsrätt eller nationella lagar, inbegripet dem som gäller dataskydd.

9 I avsnitt C kapitel VII i praxis för effektivt genomförande, med rubriken ”Undantag av humanitära skäl”, anges följande i punkterna 54 och 55:

”54 Detta avsnitt tar endast upp tillämpningen av det s.k. undantaget av humanitära skäl, som bör bidra till att sörja för att utpekade personers grundläggande behov kan tillfredsställas och tar inte upp andra undantag (t.ex. för rättegångskostnader eller extraordinära kostnader).

55 Den behöriga myndigheten skall, samtidigt som den handlar enligt förordningarnas bokstav och anda, ta hänsyn till de grundläggande rättigheterna när den beviljar undantag för att täcka grundläggande behov”.

10 I avsnitt C kapitel VIII i praxis för effektivt genomförande, med rubriken ”Riktlinjer vid övervägande av begäran om undantag”, anges följande i punkterna 57 och 59–61:

”57 Utpekade personer och enheter kan begära tillstånd att få använda sina frysta tillgångar eller ekonomiska resurser, exempelvis för att betala en borgenär. ...

...

59 En person eller enhet som vill göra tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga för en utpekad person eller enhet måste begära tillstånd. När de behöriga myndigheterna överväger en sådan begäran bör de bland annat ta hänsyn till tillhandahållna bevis på att begäran är motiverad, och om huruvida borgenärens förhållande till den utpekade personen eller enheten är sådant att man kan anta att de båda eventuellt samarbetar för att kringgå frysningsåtgärderna.

60 När de behöriga myndigheterna tar ställning till en begäran om tillstånd att få använda frysta tillgångar eller ekonomiska resurser eller att göra tillgångar eller ekonomiska resurser tillgängliga bör de göra alla ytterligare undersökningar som de anser nödvändiga under omständigheterna och i detta kan det ingå att samråda med andra berörda medlemsstater. De behöriga myndigheterna bör också överväga villkor eller garantier för att undvika att frigjorda tillgångar eller ekonomiska resurser används för ändamål som är oförenliga med syftet med undantaget. Exempelvis kan direkta banköverföringar alltså vara att föredra framför kontantbetalningar.

Lämpliga villkor eller begränsningar bör också övervägas vid behov (t.ex. när det gäller storleken på återförsäljningsvärdet på tillgångar eller ekonomiska resurser som kan göras tillgängliga varje månad) när ett tillstånd beviljas, med beaktande av kriterierna i förordningarna. Alla tillstånd bör beviljas skriftligt och innan de berörda tillgångarna eller ekonomiska resurserna börjar användas eller görs tillgängliga.

61 Genom förordningar åläggs de behöriga myndigheterna att informera den person som lämnar in begäran och andra medlemsstater om huruvida begäran har beviljats. ...”

Bakgrund till det nationella målet och tolkningsfrågorna

- 11 Genom förordning nr 558/2011 och rådets beslut 2011/357/Gusp av den 20 juni 2011 om ändring av beslut 2010/639/Gusp om restriktiva åtgärder mot vissa tjänstemän i Vitryssland (EUT L 161, s. 25), uppfördes svarandena i det nationella målet på förteckningarna över personer som omfattas av restriktiva åtgärder som är tillämpliga i unionens medlemsstater.
- 12 För att bestrida de restriktiva åtgärderna vände de sig till en litauisk advokatbyrå som väckte talan om ogiltigförklaring vid Europeiska unionens tribunal (mål T-438/11, BelTechExport mot rådet (EUT 2011 C 290, s. 15, T-439/11), Sport-Pari mot rådet (EUT C 290, 2011, s. 15, T-440/11), BT Telecommunications mot rådet (EUT C 290, 2011, s. 16), och T-441/11, Peftiev mot rådet (EUT C 290, 2011, s. 17)).
- 13 Den 3 augusti 2011 utställde advokatbyrån fyra fakturor för tillhandahållna juridiska tjänster. På fakturorna angavs namnen på svarandena i det nationella målet. Med stöd av dessa fakturor betalade nämnda svarande in de aktuella beloppen på advokatbyråns konto. De inbetalade beloppen frystes emellertid på den aktuella advokatbyråns konto i enlighet med de restriktiva åtgärder som unionen vidtagit.
- 14 Svarandena i det nationella målet begärde i enlighet med bestämmelserna i artikel 3 i förordning nr 765/2006, mellan den 2 och den 6 december 2011, att Užsienio reikalų ministerija och Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba inte skulle tillämpa åtgärderna för frysning av ekonomiska resurser då dessa resurser var nödvändiga för att betala för de nämnda juridiska tjänsterna.
- 15 Den 4 januari 2012 beslutade Užsienio reikalų ministerija att inte bevilja svarandena i det nationella målet det undantag som föreskrivs i artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006. I beslutet preciserades det att ”samtliga rättsliga och politiska omständigheter har beaktats”. Den hänskjutande domstolen har angett att Užsienio reikalų ministerija, vid prövningen av det förvaltningsrättsliga ärendet, påpekat att myndigheten hade information om att de penningmedel som svarandena i det nationella målet använt för att betala för de juridiska tjänster som tillhandahållits av den berörda advokatbyrån hade erhållits på ett rättsstridigt sätt.
- 16 Den 19 januari 2012 antog Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba beslut i vilka det angavs att den begäran om undantag som svarandena i det nationella målet framställt inte kunde bifallas med hänsyn till avslaget från Užsienio reikalų ministerija.

- 17 Svarandena i det nationella målet väckte talan vid Vilniaus apygardos administracinis teismas (regional förvaltningsrätt i Vilnius). De yrkade härvid att rätten skulle ogiltigförklara besluten av den 4 januari 2012 från Užsienio reikalų ministerija och besluten av den 19 januari 2012 från Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba samt förplikta de sistnämnda att göra en förnyad prövning av svarandenas begäran och fatta motiverade beslut med hänsyn till tillämplig lagstiftning.
- 18 I dom av den 27 augusti 2012 biföll Vilniaus apygardos administracinis teismas den talan som svarandena i det nationella målet väckt på samtliga punkter, och översände deras begäran till Užsienio reikalų ministerija och Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba för förnyad prövning.
- 19 Užsienio reikalų ministerija överklagade domen från Vilniaus apygardos administracinis teismas till Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litauens högsta förvaltningsdomstol) och yrkade att domen skulle upphävas och en ny dom meddelas. Även Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba framställde ett sådant yrkande.
- 20 Inför den hänskjutande domstolen har Užsienio reikalų ministerija, med stöd av lydelsen i artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006, gjort gällande att den kan göra en fullständigt skönsmässig bedömning av huruvida detta undantag ska beviljas eller inte. Denna tolkning styrks dessutom av att det rör sig om politiska frågor som berör medlemsstaters relationer med andra stater. Inom detta område måste medlemsstaternas myndigheter ha ett större handlingsutrymme.
- 21 Mot bakgrund av praxis för effektivt genomförande och domstolens praxis anser den hänskjutande domstolen emellertid att tolkningen av den nämnda bestämmelsen ska beakta kravet att garantera skydd för de grundläggande rättigheterna. Bland dessa rättigheter ingår rätten till domstolsprövning. Den enda möjligheten att få de restriktiva åtgärderna ogiltigförklarade är enligt den hänskjutande domstolen att väcka talan vid tribunalen. För att göra detta krävs dock att den berörde företräds av en advokat enligt artiklarna 43 och 44 i tribunalens rättegångsregler. Den hänskjutande domstolen har slutligen understrukit att i liknande mål har tribunalen uttömmande bedömt sökandenas ansökningar om rättshjälp och, när det har varit nödvändigt, beviljat sådan hjälp.
- 22 Under dessa omständigheter beslutade Lietuvos vyriausiasis administracinis att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:
1. Ska artikel 3.1 b i ... förordning ... nr 765/2006 ... tolkas så, att den myndighet som är ansvarig för tillämpningen av undantaget som föreskrivs i artikel 3.1 b i denna förordning har ett obegränsat utrymme för skönsmässig bedömning när den beslutar om huruvida undantaget ska beviljas?
 2. Om första frågan besvaras nekande, vilka kriterier ska myndigheten vägledas av, och vilka kriterier är den bunden av, när den beslutar om huruvida undantaget i artikel 3.1 b i ... förordning ... nr 765/2006 ... ska beviljas?
 3. Ska artikel 3.1 b i ... förordning ... nr 765/2006 ... tolkas så, att vid bedömningen av huruvida en ansökan om det ovannämnda undantaget ska beviljas, har den myndighet som är ansvarig för tillämpningen av undantaget rätt, eller skyldighet, att beakta bland annat den omständigheten att de personer som lämnat in ansökan strävar efter att tillvarata sina grundläggande rättigheter (i förevarande mål rätten till rättsmedel), även om den också i det enskilda fallet måste säkerställa att ändamålet med åtgärden inte åsidosätts om undantaget beviljas, och att undantaget inte missbrukas (till exempel om beloppet som är öronmärkt för att säkerställa ett rättsmedel är uppenbart oproportionerligt i förhållande till omfattningen av de juridiska tjänster som tillhandahållits)?
 4. Ska artikel 3.1 b i ... förordning ... nr 765/2006 ... tolkas så, att den omständigheten att tillgångarna som ska användas vid utnyttjande av undantaget som anges i denna bestämmelse har förvärvats på ett olagligt sätt, kan utgöra skäl till att inte bevilja undantaget?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första till den tredje frågan

- 23 Den hänskjutande domstolen har ställt den första till den tredje frågan, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 ska tolkas så, att när den behöriga nationella myndigheten prövar en ansökan om undantag som framställts enligt denna bestämmelse i syfte att väcka talan för att bestrida de restriktiva åtgärder som vidtagits av unionen, har denna myndighet ett obegränsat utrymme för skönsmässig bedömning. Om frågan besvaras nekande önskas svar på vilka omständigheter och kriterier myndigheten då ska ta i beaktande.
- 24 Domstolen konstaterar inledningsvis att när den behöriga nationella myndigheten prövar en ansökan om att frigöra frysta tillgångar i enlighet med artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 tillämpar myndigheten unionsrätten. Myndigheten är således skyldig att iaktta Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) enligt artikel 51.1 däri.
- 25 Syftet med artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 är att underlätta tillgång till juridiska tjänster och ska således tolkas på ett sätt som överensstämmer med kraven i artikel 47 i stadgan. I artikel 47 andra stycket andra meningen i stadgan, avseende rätten till ett effektivt rättsmedel, föreskrivs att var och en ska ha möjlighet att erhålla rådgivning, låta sig försvaras och företrädas. I tredje stycket i samma artikel föreskrivs särskilt att rättshjälp ska ges till personer som inte har tillräckliga medel, om denna hjälp är nödvändig för att ge dem en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.
- 26 Artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 ska därför tolkas i enlighet med artikel 47 i stadgan på så sätt att frysning av tillgångar inte får leda till att de personer vars tillgångar frusits berövas en effektiv möjlighet att få sin sak prövad inför domstol.
- 27 I förevarande fall ska det erinras om att enligt artikel 19 tredje stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 43.1 första stycket i tribunalens rättegångsregler måste en sådan talan som den som väckts av svarandena i det nationella målet och som är aktuell i begäran om förhandsavgörande vara undertecknad av en advokat.
- 28 Det krav som ställs i artikel 19 i domstolens stadga har sin förklaring i uppfattningen att advokaten anses som en medarbetare i rättvisans tjänst som helt oberoende och i rättvisans övergripande intresse ska biträda klienten i enlighet med dennes behov (se, för ett liknande resonemang, domar AM & S Europe/kommissionen, 155/79, EU:C:1982:157, punkt 24; Akzo Nobel Chemicals och Akros Chemicals/kommissionen, C-550/07 P, EU:C:2010:512, punkt 42, samt Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej och Polen/kommissionen, C-422/11 P och C-423/11 P, EU:C:2012:553, punkt 23). Domstolen har redan slagit fast att eftersom det inte föreskrivs några bestämmelser om undantag från denna skyldighet i vare sig domstolens stadga eller rättegångsregler är det inte tillräckligt för att väcka en talan att lämna in en ansökan som sökanden själv har undertecknat (se beslut Correia de Matos/Parlamentet, C-502/06 P, EU:C:2007:696, punkt 12).
- 29 Av dessa omständigheter följer att när den behöriga nationella myndigheten prövar en ansökan om undantag för att ge tillstånd att frigöra frysta penningssmedel och ekonomiska resurser enligt artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 har denna myndighet inte ett obegränsat utrymme för skönsmässig bedömning utan ska vid utövandet av sin befogenhet iaktta de rättigheter som föreskrivs i artikel 47 andra stycket andra meningen i stadgan. I en situation sådan som den som är aktuell i det nationella målet ska nämnda myndighet även iaktta kravet att en person måste låta sig företrädas av en advokat för att väcka en talan i syfte att bestrida lagenligheten av de restriktiva åtgärderna.

- 30 Den litauiska regeringen har anfört att beslutet att inte medge det undantag som föreskrivs i artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 inte åsidosätter rätten till ett effektivt rättsmedel i dess väsentliga mening, även om den fysiska eller juridiska person som tillhandahåller de juridiska tjänsterna kan förfoga över de ekonomiska resurser han har rätt till sedan åtgärden att frysa penningmedel och ekonomiska resurser upphört att gälla. Detta argument grundas emellertid på antagandet att den väckta talan vinner bifall. En sådan talan kan dock ogillas. En medlemsstat kan för övrigt inte kräva att en professionell tillhandahållare av juridiska tjänster ska stå en sådan risk och en sådan kostnad när det föreskrivs i artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 att undantag för att frigöra frysta penningmedel och ekonomiska resurser ska beviljas för att garantera betalning av rimliga arvoden och ersättning för utgifter i samband med tillhandahållande av juridiska tjänster.
- 31 Vad gäller den litauiska regeringens invändning att svarandena i det nationella målet hade möjlighet att ansöka om rättshjälp enligt nationell rätt för att erhålla biträde av en advokat konstaterar domstolen följande. Genom artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 införde lagstiftaren ett enhetligt system som gör det möjligt att garantera att rättigheterna i artikel 47 i stadgan iakttas oberoende av frysningen av penningmedel. När en person som finns uppförd på förteckningen i bilaga I i förordningen måste få de juridiska tjänster han eller hon behöver kan vederbörande inte anses behövande på grund av frysningen utan ska i stället begära att vissa frysta tillgångar eller ekonomiska resurser frigörs i detta syfte när de villkor som föreskrivs i bestämmelsen är uppfyllda. Nämnda artikel 3.1 b utgör således i sig hinder mot att den behöriga nationella myndigheten nekar att ge tillstånd till att vissa frysta tillgångar eller ekonomiska resurser frigörs med motiveringen att den berörda personen kan ansöka om rättshjälp.
- 32 Vad gäller de kriterier som den behöriga nationella myndigheten ska beakta när den prövar en begäran om undantag konstaterar domstolen att det i artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 föreskrivs begränsningar vad gäller användningen av medlen. Dessa ska nämligen endast vara avsedda för betalning av rimliga arvoden och ersättning för utgifter i samband med tillhandahållande av juridiska tjänster,
- 33 För att på bästa sätt kontrollera användningen av de frigjorda penningmedlen ska den behöriga nationella myndigheten beakta de rekommendationer som föreskrivs i avsnitt C, kapitel VII, om undantag av humanitära skäl, och praxis för effektivt genomförande vilka i tillämpliga delar är tillämpliga på den begäran om undantag som är aktuell i det nationella målet. Denna begäran syftar nämligen till att komma i åtnjutande av ett effektivt rättsmedel genom att väcka talan mot de restriktiva åtgärder som svarandena i det nationella målet är föremål för. Enligt praxis för effektivt genomförande får den behöriga nationella myndigheten fastställa de villkor myndigheten anser lämpliga för att garantera bland annat att syftet med sanktionsåtgärderna inte förbigås och att de beviljade undantaget inte kringgås. Myndigheten kan till exempel ge företräde åt banköverföringar framför kontantbetalningar.
- 34 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den första till den tredje frågan besvaras på följande sätt:
- Artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 ska tolkas så, att när den behöriga nationella myndigheten prövar en ansökan om undantag som framställts enligt denna bestämmelse i syfte att väcka talan för att bestrida de restriktiva åtgärder som vidtagits av unionen har denna myndighet inte ett obegränsat utrymme för skönsässig bedömning utan ska vid utövandet av sin befogenhet iakttä de rättigheter som föreskrivs i artikel 47 andra stycket andra meningen i stadgan. Nämnda myndighet ska även iakttä kravet att en person måste låta sig företräddas av en advokat för att väcka en talan vid tribunalen.
 - Den behöriga nationella myndigheten har rätt att kontrollera att de penningmedel som det yrkas ska frigöras endast är avsedda för betalning av rimliga arvoden och ersättning för utgifter i samband med tillhandahållande av juridiska tjänster. Myndigheten får även fastställa de villkor som den anser lämpliga för att garantera bland annat att syftet med sanktionsåtgärderna inte förbigås och att det beviljade undantaget inte kringgås.

Den fjärde frågan

- 35 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 ska tolkas så, att den omständigheten att tillgångarna som ska användas vid utnyttjande av undantaget som anges i denna bestämmelse har förvärvats på ett olagligt sätt, kan utgöra skäl till att inte bevilja undantaget.
- 36 Precis såsom svarandena i det nationella målet och Europeiska kommissionen har påpekat kan beslag och förverkande av penningmedel som erhållits på ett rättsstridigt sätt ske med tillämpning av olika regelverk som har sitt ursprung i såväl unionsrätten som i nationell rätt.
- 37 Dessa regelverk skiljer sig från förordning nr 765/2006 som utgjorde grund för att frysa penningmedel tillhöriga svarandena i det nationella målet. Förordningen syftar nämligen inte till att beivra rättsstridiga förvärv av penningmedel utan, såsom framgår av skäl 1, att restriktiva åtgärder skulle införas mot de personer som bär ansvaret för åsidosättandet av internationella normer för genomförande av val vid valen den 19 mars 2006 i Vitryssland.
- 38 Frysningen av penningmedel och ekonomiska resurser tillhöriga svarandena i det nationella målet ska därmed ske i enlighet med bestämmelserna i förordning nr 765/2006, vari villkoren för frysningen av penningmedel och ekonomiska resurser föreskrivs, och de regelverk som är tillämpliga på dessa penningmedel och ekonomiska resurser.
- 39 Ett undantag för att frigöra frysta tillgångar och ekonomiska resurser i syfte att betala för juridiska tjänster ska bedömas enligt artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006. I denna bestämmelse görs det inga hänvisningar till medlens ursprung eller om de eventuellt erhållits på ett rättsstridigt sätt.
- 40 Den fjärde frågan ska därför besvaras enligt följande. Artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 ska tolkas så, att i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet där en frysning av penningmedel och ekonomiska resurser grundas på nämnda förordning ska ett undantag för att frigöra frysta tillgångar och ekonomiska resurser i syfte att betala för juridiska tjänster bedömas enligt artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006. I denna bestämmelse görs det inga hänvisningar till medlens ursprung eller om de eventuellt erhållits på ett rättsstridigt sätt.

Rättegångskostnader

- 41 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 3.1 b i rådets förordning (EG) nr 765/2006 av den 18 maj 2006 om restriktiva åtgärder mot Vitryssland, i dess lydelse enligt rådets förordning (EU) nr 588/2011 av den 20 juni 2011 i dess lydelse enligt rådets genomförandeförordning (EU) nr 84/2011 av den 31 januari 2011 och rådets förordning (EU) nr 588/2011 av den 20 juni 2011 ska tolkas så, att när den behöriga nationella myndigheten prövar en ansökan om undantag som framställts enligt denna bestämmelse i syfte att väcka talan för att bestrida de restriktiva åtgärder som vidtagits av unionen har denna myndighet inte ett obegränsat utrymme för skönsmässig bedömning utan ska vid utövandet av sin befogenhet iaktta de rättigheter som föreskrivs i artikel 47 andra stycket andra meningen i stadgan. Nämnda myndighet ska även iaktta kravet att en person måste låta sig företrädas av en advokat för att väcka en talan vid tribunalen.**

Den behöriga nationella myndigheten har rätt att kontrollera att de penningmedel som det yrkas ska frigöras endast är avsedda för betalning av rimliga arvoden och ersättning för utgifter i samband med tillhandahållande av juridiska tjänster. Myndigheten får även fastställa de villkor som den anser lämpliga för att garantera bland annat att syftet med sanktionsåtgärderna inte förbigås och att det beviljade undantaget inte kringgås.

- 2) Artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006 i dess lydelse enligt förordning nr 588/2011 ska tolkas så, att i en situation såsom den som är aktuell i det nationella målet, där en frysning av penningmedel och ekonomiska resurser grundas på nämnda förordning ska ett undantag för att frigöra frysta tillgångar och ekonomiska resurser i syfte att betala för juridiska tjänster bedömas enligt artikel 3.1 b i förordning nr 765/2006. I denna bestämmelse görs det inga hänvisningar till medlens ursprung eller om de eventuellt erhållits på ett rättsstridigt sätt.

Underskrifter